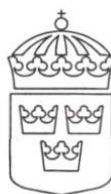

Riksdagens protokoll

1991/92:105

Tisdagen den 5 maj

Kl. 15.00–15.49

Protokoll
1991/92:105

1 § Justering av protokoll

Svar på frågor

Justerades protokollet för den 29 april.

2 § Meddelande om svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 1991/92:166, 178 och 179

Till riksdagen

Till mig har ställts interpellation (1991/92:166) av Ulla Tillander om arbetslösa och barnomsorgen, interpellation (1991/92:178) av Gullan Lindblad om frivilligt samhällsarbete och interpellation (1991/92:179) av Margit Gennser om handikaphjälpmedel.

Då första interpellationsdebatt, vid vilken både interpellanterna och jag kan närvara, är den 22 maj, får jag härmed anmäla att mina svar på interpellationerna inte kan avges förrän vid denna tidpunkt.

Stockholm den 29 april 1992

Bengt Westerberg

3 § Svar på fråga 1991/92:685 om lönegarantin

Anf. 1 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Fru talman! Sten Svensson har frågat statsrådet Laurén vilka åtgärder hon avser att vidta för att förhindra att lönegarantin används på ett sätt som medför att konkurrensen mellan företagen snedvrids.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på frågan.

Regeringen har den 7 november 1991 gett insolvensutredningen (Ju 1988:02) vissa tilläggsdirektiv (dir. 1991:93).

Utredningens huvuduppgift är att utreda frågan om ett lagreglerat rekonstruktionsförfarande utom konkurs.

Genom tilläggsdirektiven har utredningen fått i uppdrag att även under-

söka om företag som är försatta i konkurs och som under uppsägningstiden drivs vidare med utnyttjande av lönegarantin påverkar andra företag i branschen negativt och om lönegarantin i sådana situationer leder till en osund konkurrens mellan företagen.

Utredningen kommer i det sammanhanget bl.a. in på frågan om lönegarantin har kommit att användas som en form av företagsstöd vid rekonstruktion av konkursföretag. I utredningens uppdrag ligger alltså att överväga åtgärder som förhindrar missbruk av reglerna och som är ägnade att begränsa statens kostnader för lönegarantin.

Insolvensutredningens arbete förväntas vara slutfört under hösten 1992.

Beroende på vad det fortsatta utredningsarbetet ger till resultat är regeringen beredd att komma med förslag till åtgärder som förhindrar att lönegarantin används på ett sätt som snedvrider konkurrensen mellan företagen.

Anf. 2 STEN SVENSSON (m):

Fru talman! Jag ber att få tacka arbetsmarknadsministern för svaret på min fråga. Jag tar särskilt fasta på det som han sade avslutningsvis. Jag tolkar det som att regeringen har en bestämd vilja att agera i den riktningen. Betyder det att regeringen är beredd att vidta dessa åtgärder oberoende av vilket förslag utredningen kan tänkas lägga fram?

Enligt min bestämda uppfattning skall den statliga lönegarantin inte kunna användas som lönesubvention till företag som tar över konkursbolag, där den nya ägaren kan betala löner under marknadsnivå men erhålla lönegarantier för att fylla ut mellanskillnaden mellan tidigare och nuvarande löner. Detta snedvrider konkurrensen. Om andra företag mister kunder därför att det företag som är försatt i konkurs med hjälp av lönegarantin dumpar priserna, kan det leda till att andra företag blir tvingade att lägga ned sin verksamhet, och på det sättet ökar konkurserna.

Jag har noterat en rad exempel i massmedia. Samtidigt har jag noterat att kostnaderna har ökat mycket kraftigt. Mot den bakgrunden vill jag höra om arbetsmarknadsministern kan bekräfta att regeringen tänker agera oavsett vad utredningens resultat blir?

Anf. 3 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Fru talman! Det är riktigt som Sten Svensson säger att kostnaderna i samband med konkurser har ökat mycket kraftigt. Regeringen har lagt fram ett förslag till riksdagen som riksdagen skall behandla före sommaruppehållet. Enligt detta förslag tillåter vi att man skall kunna låna upp till 2 miljarder kronor för att klara av dessa kostnader under kommande budgetår. Vi har också föreslagit andra ändringar, bl.a. har vi satt ett väsentligt lägre tak än det som för närvarande gäller för hur mycket pengar som kan utgå per anställd.

Jag är lika oroad som Sten Svensson över det som man så att säga hör på stan, dvs. att lönegarantin i flera fall används på ett felaktigt sätt.

Jag förutsätter att utredningen mycket noga ser över det som händer i samband med konkurser då verksamheten fortsätter att bedrivas med hjälp av dessa medel. Allmänt brukar det vara så att det inte är någon rök utan eld.

Jag vill dock säga att det tillhör god sed att avvakta en utrednings resultat innan statsrådet och regeringen slutligen bestämmer sig för vad de skall säga.

Prot. 1991/92:105
5 maj 1992

Anf. 4 STEN SVENSSON (m):

Fru talman! Jag ber att få tacka för detta svar. Jag utläser av vad statsrådet sade att regeringen har en mycket bestämd vilja och önskar skicka ut en klar signal om att man är beredd att rätta till dessa missförhållanden.

Jag tror att det är viktigt för många småföretagare att notera vad arbetsmarknadsministern här har sagt.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på frågor

4 § Svar på fråga 1991/92:700 om lånen efter fullföljd arbetsmarknadsutbildning

Anf. 5 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Fru talman! Karin Pilsäter har frågat mig om jag avser att göra några förändringar av de räntefria lån som deltagare i arbetsmarknadsutbildning får beviljas efter genomgången kurs. Karin Pilsäter ifrågasätter det lämpliga i att lån kan beviljas även när den berörde har sin försörjning ordnad, t.ex. genom arbetslöshetsersättning eller andra arbetsmarknadspolitiska medel.

Enligt gällande regler får kursdeltagare när arbetsmarknadsutbildningen har genomförts beviljas lån med ett belopp som svarar mot högst 70 % av dagpenningen under en månad, för närvarande högst ca 8 700 kr. Lån kan även beviljas den som genomgått utredning vid arbetsmarknadsinstitut eller vidgad arbetsprövning.

Lånet skall betalas tillbaka senast ett år efter utbetalningen. Om det finns särskilda skäl får lånets löptid förlängas eller lånet helt eller delvis efterges.

Möjligheten till lån efter avslutad arbetsmarknadsutbildning har funnits sedan 1960-talet. Det finns nu anledning att se över denna lånemöjlighet. Jag har tidigare i år tillkallat en arbetsgrupp med uppgift att föreslå förenklingar och förbättringar av det nuvarande systemet för utbildningsbidrag och den samordning som sker med andra förmåner. Arbetsgruppen kommer att behandla den berörda frågan om lån. Gruppens arbete skall vara slutfört den 15 juni i år. Jag kommer därefter att ta ställning till gruppens olika förslag.

Anf. 6 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! Jag tackar för svaret. Jag förstår att arbetsmarknadsministern inte kan ge något bestämt besked eftersom arbetsgruppens arbete pågår. Jag tycker ändå att det är viktigt att konstatera att alla de miljarder som vi nu satsar på olika typer av arbetsmarknadsåtgärder verkligen används effektivt, och det är mycket osäkert om detta fyller någon sådan funktion. Om jag har förstått saken rätt var man från början tvungen att ha fått ett jobb för att få ut detta lån. Då var det väl meningen att de som redan hade fått jobb skulle ut ur systemet så snabbt och enkelt som möjligt. Men nu kan man bara plocka ut dessa pengar och ändå fortsätta att få pengar från A-kassan eller något annat. Det är inte bra.

Människor måste också känna att systemen är rättvisa mellan människor oavsett varför de har hamnat i arbetslöshet och hur de går vidare. Detta måste rimligtvis vara en grogrund till människors irritation mot och t.o.m. fördomar om det svenska bidragssystemet.

Jag tycker att det är speciellt viktigt att alla de unga människor som i dag är arbetslösa eller som går in i arbetslöshet inte får en negativ inställning till samhällets skyddsnät och bidragssystem. Jag hoppas verkligen att det här kommer att tas med i de förändringar gruppen skall föreslå.

Anf. 7 Arbetsmarknadsminister BÖRJE HÖRNLUND (c):

Fru talman! Dels söker vi olika förändringar, dels finns det i rådande budgetläge all anledning att försöka spara och använda pengar så effektivt som möjligt.

Jag säger, precis som jag sade till den förre frågeställaren, att jag emellertid avvaktar arbetsgruppens förslag.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på fråga 1991/92:699 om programmet rörande hästavel m.m.

Anf. 8 Jordbruksminister KARL ERIK OLSSON (c):

Fru talman! Bo Arvidsson har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att det samlade programmet för frågor rörande hästavel m.m. skall förverkligas.

Bo Arvidsson avser med frågan det förslag till ett sammanhållet program för hästavel, hästuppfödning och hästsport samt utbildning och forskning på området som lantbruksstyrelsen i april 1991 på uppdrag av regeringen redovisade i sin rapport Hästutredningen (lantbruksstyrelsens rapport 1991:4).

Den socialdemokratiska regeringen behandlade lantbruksstyrelsens rapport i ett beslut den 12 september 1991. De flesta av lantbruksstyrelsens förslag i rapporten var av sådan karaktär som det inte ankommer på regeringen att ta ställning till. I beslutet konstaterade regeringen att bl.a. viss yrkesutbildning på hästområdet bör kunna utformas inom ramen för centralt och lokalt kursplanearbete. Vidare redovisades vad som gäller vid fördelningen av statsbidrag till folkhögskolor m.m. Regeringen anförde därför avslutningsvis att det i övrigt är en fråga för näringsföreträdarna själva att ta ställning till de förslag som redovisats i rapporten och ta upp överläggningar med berörda parter i fråga om de föreslagna åtgärderna.

Jag är givetvis medveten om att hästhållningen i Sverige är betydelsefull från både social och ekonomisk synpunkt. För människan fyller hästen i dag en viktig social funktion, kanske främst genom det stora ungdomsintresset för ridning som fritidsverksamhet. Det finns också ett stort intresse för trav- och galoppsport. Produktion av grovfoder och bete till hästar är ett alternativ till spannmålsproduktion på åkermark, och hästhållning är ett positivt inslag från landskapsvårdssynpunkt.

Den förra regeringen har visserligen redan fattat beslut med anledning av

lantbruksstyrelsens rapport. Berörda organisationer diskuterar nu och planerar att genomföra vissa av lantbruksstyrelsens förslag. Jag vill i det sammanhanget betona det ansvar som här vilar på organisationerna.

Samtidigt delar jag Bo Arvidssons uppfattning att det är viktigt att se över och analysera de konsekvenser och de möjligheter EES-avtalet och en EG-anslutning innebär för svensk hästavel och hästuppfödning. Jag kan försäkra Bo Arvidsson att vi inom jordbruksdepartementet fortlöpande följer alla de frågor som berörs.

Prot. 1991/92:105
5 maj 1992

Svar på frågor

Anf. 9 BO ARVIDSON (m):

Fru talman! Jag tackar jordbruksministern för svaret på min fråga.

Som antydde i svaret är man medveten om att ridsporten har en stor omfattning i vårt land. Det är den näst största ungdomsidrotten och den största flicksporten. Därmed har också skapats ett underlag för en ökad uppfödning av hästar efter den stora avhästningen på 50- och början av 60-talen.

Svensk hästuppfödning och avel är av hög internationell klass. Men det gäller också att kunna bibehålla och utveckla svenskt hästmaterial, inte minst med tanke på kommande EES-avtal och EG-medlemskap.

När Hästutredningen tillsattes 1990 fanns det stora förhoppningar om inom ridsporten och på uppfödarsidan att de förslag som utredningen skulle komma fram till skulle vara till gagn för hela hästområdet. De förslag som lades fram uppfattades också positivt. Men det som blev resultatet av den förra regeringens beslut tyckte man inom hästporten var magert. Jag har ändå förhoppningen att jordbruksministern skall kunna påverka frågorna litet bättre än sin företrädare.

Jag skulle vilja ta upp ett par ytterligare saker. Främst gäller det utbildningen. Det är självklart att det skall finnas goda kunskaper hos dem som skall sköta och föda upp hästar. Men det är ett stort problem med utbildningen i dag. Visserligen kommer hästskötsel att tas med i naturbruksprogrammet, men hästutbildningen på Flyinge har i dag stora problem med finansieringen. Kommunerna är inte villiga att betala. Det är alltså stora oreda i det hela.

Jag hoppas att jordbruksministern, kanske tillsammans med utbildningsdepartementet, skulle kunna se över problemet. Ingen skugga skall falla på vare sig jordbruksministern eller på utbildningsdepartementet. Men här finns ett problem som inte har uppmärksamats tillräckligt med tanke på det beslut om påbyggnadsutbildningar som riksdagen fattade i juni i fjol.

Är jordbruksministern beredd att tillsammans med utbildningsdepartementet se över problemet?

Anf. 10 Jordbruksminister KARL ERIK OLSSON (c):

Fru talman! När det gäller utbildningen lade utredningen fram ganska långtgående förslag, bl.a. ett nationellt hippologiskt yrkesutbildningsprogram, som också skulle innebära vissa omfördelningar av resurser mellan de platser där det finns utbildning i dag. Det är en ganska komplicerad materia att ta tag i.

I huvudsak är det i och för sig som den tidigare regeringen hävdade, nämligen att mycket av detta kan hanteras på lägre nivå.

Jag är emellertid positiv till den synpunkt som Bo Arvidson framför, nämligen att vi bör diskutera frågan vidare mellan jordbruks- och utbildningsdepartementen. Det är möjligt att vissa signaler behöver gå fram från central nivå.

Det är viktigt att peka på att Hästhållningens yrkesnämnd håller på att utarbete en hästskötar- och ridlärarexamen. Ridfrämjandet har, enligt egen uppgift, omarbetat ridlärar- och hästskötarutbildningen på Strömsholm i syfte att bl.a. skapa attraktiva, längre och mer sammanhållna utbildningar och inrikta dem mot de examina som håller på att utarbetas. Jag hoppas att det skall bli möjligt att bygga vidare på det som redan är gjort och att vi kan stimulera detta ytterligare.

Anf. 11 BO ARVIDSON (m):

Fru talman! Jag tackar för det svar som jordbruksministern här lämnat. Det är mycket positivt.

Jag vill ta upp en annan sak. Det gäller uppfödning. Det är viktigt att de som föder upp djur också har kunskaper – vi har talat om utbildningen tidigare. Men det är inte alltid som det fungerar. Det är också viktigt att det finns ett ordentligt djurskydd med tillsyn och att djuren sköts på rätt sätt. Det är viktigt att det finns veterinärresurser och att olika delar av landet behandlas på samma sätt när det gäller t.ex. tillgång till jour dygnet runt på djursjukhus. Sydsverige är illa behandlat i det sammanhanget. Hästsporten och uppfödarna måste få möjlighet att anpassa sig till de regler som skall gälla i EG. De uppgifter som jag har fått från en hästavelsorganisation är att man är osäker på vad anpassningen till EG kommer att innebära. Det kan då bli svårigheter att åstadkomma en snabb anpassning.

Är jordbruksministern beredd att göra något på det området?

Anf. 12 Jordbruksminister KARL ERIK OLSSON (c):

Fru talman! Vi ligger ganska väl till i Sverige när det gäller djurskyddslagstiftning och djurskyddsregler. Regeringen kommer inom kort att lägga fram förslag till riksdagen om vissa ändringar i djurskyddslagstiftningen, med en intention om att lägga in tävlingshästar under samma paragraf som de s.k. bruksdjuren som särskild hänsyn skall tas till i samband med djurskydd. Det kommer ytterligare att tillgodose kraven.

Bo Arvidson känner väl till att regeringen låter utreda veterinärväsendet. När utredningen är klar får vi diskutera de frågorna vidare.

I den här frågan, precis som i alla andra, är det viktigt att vi noga följer vad som händer i EG och på vilket sätt vi kan anpassa oss till Europa. Jag vill peka på att utredningen har föreslagit att ett nationellt ridsportförbund borde tillskapas. Här har organisationerna själva utarbetat ett förslag om en sammanslagning av de existerande förbunden, vilket bör vara bra med tanke på en anpassning till omvärlden och en större enhetlighet i det svenska arbetet.

Anf. 14 BO ARVIDSON (m):

Fru talman! Jag tackar än en gång för det som jordbruksministern här har utlovat. Det är viktigt att vi tillsammans kan arbeta för att hästsport och hästavel även i fortsättningen kan få ha en framtid i Sverige. Det är också viktigt att man inom hästavelsområdet så snabbt som möjligt kan få klara uppgifter.

Svar på frågor

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på fråga 1991/92:703 om klasstorleken i grundskolan

Anf. 15 Statsrådet BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Eva Johansson har frågat mig om vilka åtgärder jag avser att vidta för att motverka allt större klasser i grundskolan.

Kommunerna har, till följd av beslut fattade av riksdagen, getts ansvaret för att organisera skolverksamheten så att de, av riksdag och regering fastställda, nationella målen uppnås. Staten har genom skolverket en organisation för att följa upp och utvärdera detta. Regering och riksdag kommer att få regelbundet återkommande rapporter om i vilken utsträckning kommunerna fullgör sitt uppdrag.

Det kommunala ansvaret för skolverksamheten innebär att vi kommer att få se en lång rad olika organisatoriska lösningar. Regeringens förslag beträffande bidrag till fristående skolor innebär att ytterligare alternativ stimuleras. Jag tycker att det är positivt att olika lösningar provas. Genom den ökade valfrihet som blir följden av regeringens politik ges elever och föräldrar också möjlighet att påverka utvecklingen genom sina val.

Självfallet är det nödvändigt att noga följa utvecklingen för att försäkra sig om att målen för verksamheten uppnås. Jag ser dock inte nu någon anledning att föreslå några särskilda åtgärder.

Anf. 16 EVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Huddinge, Nacka, Sollentuna, Upplands Väsby, Sigtuna och Stockholm är kommuner från vilka jag under de allra senaste dagarna har fått signaler om hot om besparingar som innebär att elevmedeltalet i grundskolan väsentligt måste ökas. Siffran 35 elever per klass, och t.o.m. högre siffror, har nämnts. Självfallet protesterar såväl föräldrar och personal som elever mot dylika besparingar. Ibland har det t.o.m. förekommit hot mot arbetsgivaren, kommunen, om att vidta åtgärder.

Kombinationen av dessa besparingsåtgärder med besparingar av extra resurser för specialundervisning och annat stöd till elever som har litet större behov av sådant stöd – handikappade eller med inlärningssvårigheter – gör att många har skäl att oroa sig mycket. Det innebär att svaga elever får ännu svårare att hänga med i skolarbetet och att alla andra elever får mindre av

lärarnas tid. Risken är också att det blir stökigare i skolan på grund av att färre vuxna är där.

Nu några månader efter valet ställer man sig onekligen frågan om det var detta som menades med "Färre elever i klasserna", ett slagord som jag såg i många moderata valbroschyrer. Man ställer sig också onekligen frågan om det här är vad regeringen menar med uttrycket: att skapa Europas bästa skola.

Anf. 17 Statsrådet BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Inledningsvis vill jag säga att orsaken till de problem som kommunerna har faktiskt är det statsbidragssystem som den socialdemokratiska regeringen införde och de avtal som träffades under den period som Socialdemokraterna satt vid rodret. Regeringen har inte sparat på anslagen till grundskolan.

Under de senaste åren har lärartätheten i skolan både i grundskolan och i gymnasiet ökat mycket. Om vi exkluderar hemspråklärare, svenska 2-lärare och speciallärare ur statistiken, kommer vi för läsåret 1989/90 fram till siffran 13,4 elever per lärare i grundskolan. Vad jag med dessa siffror vill säga är inte att det ser ut på det här sättet i ett klassrum.

Jag vill bara konstatera, fru talman, att problemen som Eva Johansson tar upp är lokala. Skälet till att man får en väldigt hög klasstorlek i en särskild skola eller kommun del är ofta på att man i den kommunen har haft så snabba elevantalsförändringar att organisationen inte har hunnit anpassas. Det är väldigt svårt att lägga ned skolor eller att ändra organisationen i takt med att elevantalet ändras. Variationen är mycket stor. Förhållandena är inte sådana att vi generellt är uppe i 30 till 35 elever i varje klass i våra skolor – och tur är väl det.

Jag delar uppfattningen, som även riksdagen har gett uttryck för, att vi inte skall ha hur stora klasser som helst. Stora klasser ger inte någon bra undervisningssituation. Fortfarande tror jag att det är väsentligt att den lokala pedagogiska friheten får finnas. Det finns nämligen i dag skolor där man önskar en undervisningsmodell som inte innebär klasser i traditionell mening. Man ser i stället till en åldergrupp som helhet och varierar grupperna utifrån vilka arbetsuppgifter som för tillfället är aktuella.

Jag tycker att det mest riktiga nu är att följa vad som händer i kommunerna och att faktiskt uppmuntra kommunerna till konstruktiva organisatoriska lösningar i stället för att enbart låsa fast sig vid enskilda tal.

Anf. 18 EVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Politik är att vilja, var det en person som sade. Det är viktigt att vi som politiker talar om vad vi vill och att vi därefter verkar i den riktningen.

Visst handlar som om lokala problem, som skolministern säger. Det är problem för de elever som råkar gå i en skola där klasserna blir väldigt stora, kanske på över 35 elever. Speciellt blir det problem för en större undervisningsgrupp – som jag i och för sig håller med om att man mycket väl kan arbeta med – om den personal som behövs rycks undan av samma besparingsnit.

Regeringens förslag har faktiskt inneburit att kommunerna nu ser sig tvingade till att framöver kraftigt dra ned på kostnaderna. I min kommun räknar man i varje fall med att om kompletteringspropositionen antas, så ökar sparkravet ytterligare.

Prot. 1991/92:105

5 maj 1992

Svar på frågor

Anf. 19 Statsrådet BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Politik är att vilja, det stämmer. Jag vill, och regeringen vill, att skolorna lokalt skall få ta ett stort ansvar för sin budget och de prioriteringar som skall göras. Vi vill att kommunerna utifrån lokala behov skall hantera så mycket som möjligt av pengarna inom ramar fastställda av riksdagen.

Jag vill också att lärarna utifrån sin pedagogiska erfarenhet och kompetens skall få bestämma om organisationen och delta i arbetet med de prioriteringar som alltid måste göras i en budget. Det är därför jag pekar på, när Eva Johansson ställer denna fråga, att det inte är ett jätteproblem generellt sett, utan att det i vissa kommuner, i vissa skolor, finns ett praktiskt organisatoriskt bekymmer.

Jag vill även gärna påpeka att det inte är så att ett logiskt samband mellan få elever och goda resultat alltid finns. Det som är avgörande för om pedagogiken skall bli bra är vad som skall utföras. Om man har körsång under en lektion, kan man faktiskt ha t.o.m. 40–50 elever och åttstadkomma ett bra resultat, men om man har lästräning med elever som är ordblinda kan två tre elever vara alldeles tillräckligt. Hur den här typen av bedömning skall göras måste faktiskt lärarna få avgöra.

Anf. 20 EVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Jag delar helt uppfattningen att man lokalt skall få ta ansvar för sin budget. Det måste emellertid finnas ett antal kronor att ta något ansvar för. Jag vet inte om jag skall göra den tolkningen att det är av fri vilja som moderata kommunalråd lägger besparingskrav på skolorna med den påföljden att man får klasser med fler än 30 elever. Jag talar nu inte om körsång. Det kommer att bli på det här sättet under både körsång och läsinläring. Det är det som är allvarligt.

Det är ett allvarligt hot mot de elever som behöver extra stöd och hjälp, vilket de inte kommer att kunna få på grund av att resurser har dragits undan.

Jag trodde att detta oroade en skolminister som i varje fall på sitt program har haft att det skall vara färre elever i varje klass, därför att elever är individer och behöver individuellt stöd.

Anf. 21 Statsrådet BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag vill gärna påpeka att på mitt program har det alltid stått att det är lärarna som avgör den pedagogiska arbetsformen, vilket jag anser vara viktigt.

I dag är antalet elever på lågstadiet i genomsnitt 19 stycken, på mellanstadiet 22 och på högstadiet 25. Vi har inte så astronomiska siffror som det görs gällande.

Varför lägger då kommunalråden fram sådana här förslag som Eva

Svar på frågor

Johansson tar upp? Man gör det därför att varken rektorer, kommunalråd, regeringsledamöter eller ens riksdagen sitter på en sedelpress.

Vi har en ekonomisk situation i landet som gör att vi har ont om pengar. Detta tvingar fram prioriteringar. Men när det gäller skolan är det inget land som satsar så mycket på skolan som just Sverige. Vårt problem är att förändringsarbetet tar tid. Vi har på tok för höga lokalkostnader i skolan i förhållande till medlen för undervisning, läroböcker och mycket annat. Det är små procenttal av medlen som går till läroböcker, och det är ett problem.

Samtidigt vet vi att skolmiljöerna är risiga och att vi måste satsa mer pengar där. Det tar tid med dessa förändringar, men ingen skall hävda att det är omöjligt att klara av en bra pedagogisk arbetsmodell i världens dyraste skola. Jag tror att det går.

Anf. 22 EVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Ibland är det omtvistat hur ont om pengar vi har, men att vi ständigt måste göra prioriteringar är vi vana vid. Det är vår uppgift som politiker att göra det.

Jag kan bara konstatera att för Moderaterna är inte skolan längre något särskilt högt prioriterat område. Här är man beredd att göra neddragningar av statsbidragen till kommunerna som drabbar också skolan. Av de prioriteringsdiskussioner som nu förs ute i de kommuner som jag har mest kontakt med i Stockholms län framgår att en mycket stor del av besparingarna kommer att drabba just skolan. Det här tycker jag rimmar väldigt illa med vad Moderaterna gick till val på. Någon betydelse borde det ha.

Anf. 23 Statsrådet BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag skall inte beskylla en riksdagsledamot för att komma med lögnen, men det är viktigt att göra klart för sig att den här regeringen inte lägger fram några förslag till neddragningar när det gäller stödet till grundskolan. Det har vi inte gjort, och det kommer vi inte att göra.

Likväl erkänner jag att det görs besparingar ute i kommunerna, därför att det sammantaget är ont om resurser. Men när det gäller intresset för undervisning och utbildning får man icke stirra sig blind på enbart kronor och ören, även om det är centralt. En rad av de förslag som regeringen har lagt fram syftar till att höja kvaliteten, till att stimulera skolan, lärare och föräldrar att söka olika alternativ och modeller för undervisningen. Jag är övertygad om att det är minst lika viktigt som att kräva mer pengar i en situation då det inte finns pengar. Vi måste försöka hushålla bättre, även om det är besvärligt.

Vi skall inte blunda för de akuta lokala bekymmer som tas upp i denna fråga. Det finns skolor som får så stora klasser att det inte går. Det går i allmänhet inte av fysiska skäl, därför att eleverna inte ryms i klassrummen. Men här gäller det att hitta bra fördelningsmodeller lokalt för de resurser som skolorna förfogar över.

Anf. 24 EVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Jag vill påminna statsrådet om ett förslag som hon själv var med om att lägga fram för några månader sedan om att dra ned stödet till

skolornas miljöupprustning för 300 miljoner. Det är bara ett exempel. Det är inget tvivel om att den indragning som föreslås i kompletteringspropositionen också kommer att drabba skolan, vars verksamhet utgör en stor del av den kommunala ekonomin. Förslaget innebär en ganska rejäl neddragning.

Vi kan inte använda pengar som inte finns, säger statsrådet. Nej, det kan vi inte, men det finns pengar. Ni har faktiskt redan använt en del av dem, men de gick till skattesänkningar för höginkomsttagare och kapitalägare. Det är också ett sätt att göra prioriteringar, det är också ett sätt att använda pengarna. Men det går inte att använda dem två gånger, så man skall vara väldigt försiktig innan man sätter pennan på papperet första gången.

Anf. 25 Statsrådet BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Det ligger en väldigt stor betydelse i att en regering försöker föra en ekonomisk politik som ger ekonomisk tillväxt. Det är en förutsättning för att vi på lång sikt skall kunna lösa problemen.

Argumentet med stimulansbidraget, som Eva Johansson hade, är helt befängt när det gäller klasstorlekarna. Stimulansbidraget till upprustning av skolmiljön kräver snarare att kommunerna skall lägga mer pengar på byggnader och lokaler än på den lokala organisationen. Det finns många argument till att man kan tycka att det är besynnerligt att minska på stimulansbidraget, men det har ingenting att göra med det här. Dessutom finns det ingenting som slår generellt eller särskilt berör de kommuner som har bekymmer med klasstorlekar, som togs upp i frågan. Här är Eva Johansson ute på väldigt hal is.

Anf. 26 EVA JOHANSSON (s):

Fru talman! I så fall trivs jag ganska bra på den hala isen. Jag är inte så spiksäker på att det är jag som kommer att dras omkull så småningom, utan det är kanske andra som kommer att ha det svårt att hålla sig på benen.

Visst skall vi ha en tillväxt i ekonomin, men den får man inte genom att skapa arbetslöshet. Det är inget tvivel om att det är en helt och hållet galen väg. Kommunerna hotas av sådana besparingar inom skolan att elevmedeltalet kommer att öka till över 30 elever i varje klass, oberoende av de siffror som lästes upp här förut.

Det här är en allvarlig situation, som kommer att försvåra för många i skolan, både personal och elever. Men allra svårast kommer de elever att få som behöver extra stöd. Jag tycker att det här är ett rejält kliv tillbaka från det som nog är Europas bästa skola och som skulle kunna utvecklas ännu mer, om vi hade en regering som ville mer än så här.

Anf. 27 Statsrådet BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Om man skall diskutera en så seriös fråga som skolpolitiken och framför allt diskutera klasstorlekar och elevmedeltal, skall man ändå inte tala om klassmedeltal på över 30 eller 35 elever. Som jag påpekade tidigare har vi i dag ungefär 10,6 elever per lärare generellt sett. Vi har klasstorlekar på mellan 19 och 25 elever. Det är en del kommuner och kommundelar som får stora klasser, och det är nog så besvärligt. Men det är viktigt att ändå hålla en viss saklig nivå i en diskussion som är så central.

Jag påpekade också i mitt svar att det är viktigt att via bl.a. skolverket följa upp hur den decentralisering, som även Socialdemokraterna har medverkat till, slår ute i kommunerna och hur kommunerna klarar av att leva upp till de ambitioner som gäller för svensk utbildningspolitik.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på fråga 1991/92:704 om skolbetygen

Anf. 28 Statsrådet BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Eva Johansson har frågat mig om jag är beredd att tillmäta skolsköterskornas kunskaper och erfarenheter stor vikt när betygsfrågorna bereds.

Den betygsberedning som nu arbetar har i uppdrag att utarbeta ett kunskaps- och målrelaterat betygssystem. Detta skall ersätta det nuvarande relativa betygssystemet, som alla varit överens om bör avskaffas. Betygen skall vara skolans bekräftelse – riktad till eleverna – på hur elevens arbete och studieresultat bedöms i förhållande till vad läroplanerna och kursplanerna föreskriver. Betygen skall mer ha en funktion av återföring av erfarenheter än utgöra urvalsinstrument vad gäller fortsatta studier. För en mer ingående redovisning av riktlinjerna för betygsberedningens arbete hänvisas till direktiven.

I sammanhanget vill jag endast understryka att jag inte är oroad över att betygsberedningen kommer att lämna ett förslag som äventyrar elevernas hälsa.

Anf. 29 EVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Jag tackar även för det här svaret.

Jag hajade faktiskt till är jag läste Kommun-Aktuellt för en tid sedan. Där säger ordföranden för skolsköterskornas riksorganisation så här:

”Den dag då det är kö av gråtande ungdomar till skolsköterskans mottagning är avslutningsdagen. Låga betyg kan vara den definitiva knäcken för en ung människas självförtroende.

–Får en elev ett betyg med bara ettor är det ju svart på vitt på att han eller hon inte duger – – –. Ett samtal med läraren där eleven får muntliga omdömen och även alltid får veta något man är bra på är en annorlunda sak.”

Jag tycker att det här är viktiga kunskaper som vi skall ta vara på, kunskaper om barns och ungdomars utveckling och deras situation över huvud taget. Jag tror att skolsköterskorna tillhör – även om de inte är ensamma om det – de personalkategorier i skolan som har en väldigt bra överblick.

Jag vet inte riktigt hur jag skall tolka svaret. Jag vet bara att skolministern ofta uttalar sig ganska tvärsäkert om betygens välsignelse. Dess värre förefaller det som att hon har flera kommunledningar i moderatstyrda kommuner med sig som t.o.m. vill gå fortare fram än skolministern. De vill inte vänta på vare sig betygsberedningen eller riksdagens beslut, utan de är beredda att införa någon form av betygssystem redan nu.

Är Beatrice Ask beredd att lyssna, om inte på oss, så åtminstone på de

sakkunniga i skolan som faktiskt har sagt ett och annat varningens ord? Tror Beatrice Ask att det finns risker med att återigen öka betygens betydelse? Finns det bara fördelar? Varför skulle i så fall en så viktig grupp som skolsköterskorna varna? De har knappast kunnat ses som något slags revolutionärer ute på skolorna.

Prot. 1991/92:105
5 maj 1992

Svar på frågor

Anf. 30 Statsrådet BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Först vill jag säga att det nog inte bara är moderata kommunalråd som är intresserade av ett nytt betygssystem. Framför allt föräldrar och elever delar i mångt och mycket de synpunkter som regeringen har på dessa frågor.

Den signal som nu kommer från skolsköterskorna om köerna på avslutningsdagen är någonting som Socialdemokraterna borde ha lyssnat till för länge sedan. Det är ju Socialdemokraterna som har infört de relativa betygen, som går ut på att eleverna jämförs med varandra och att elevernas prestationer bara skall vägas och läggas inom något slags normalkurva. De relativa betygen har väldigt litet att göra med vad eleverna faktiskt har lärt sig eller vilka ambitioner man har för resp. elev.

Det enda parti som var emot det relativa betygssystemet redan när det infördes var Moderata samlingspartiet. Sedan har denna insikt vuxit, och numera har även Socialdemokraterna sagt att man skall försöka införa kunskapsrelaterade betyg, dvs. något slags betygssystem som visar vad en elev kan i förhållande till de mål som har uppsatts vid terminens början. Jag tror att ett sådant system vore mycket mer avstressande än det system som tillämpas i dag. Dessutom har man med den socialdemokratiska utbildningspolitiken hamnat i ett läge där betyg ges första gången i slutet av högstadiet, när det börjar bli dags att fundera över vidare studier. Jag är inte ett dugg förvånad över att många elever känner sig otroligt stressade av denna situation. I stället för att tidigt få tydliga signaler om hur skolarbetet fortskrider, så att åtgärder kan sättas in direkt när man märker att det har uppstått bekymmer och i stället för att ge föräldrarna en bra information väntar man tills den obligatoriska skolgången nästan är slut. Då blir det fel.

Jag tycker att skolsköterskornas ordförande snarast belyser någonting som möjligen är sant när det gäller dagens situation. Det är precis detta som vi i regeringen vill ändra på genom att försöka hitta ett förslag.

Anf. 31 EVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Tänk, jag har inte fått ett enda svar i denna kammare av skolministern där hon inte skyller allting som det är något dumt och snett med på den förra socialdemokratiska regeringen. Jag tycker att det är ett fattigdomsbevis. Nog om detta.

Det finns både elever och föräldrar som vill ha betyg. Det vet också jag, för jag har träffat sådana. Och det finns många som inte vill ha betyg. Det finns även många andra som har kunskaper och erfarenheter som det är viktigt att ta till vara. Är statsrådet beredd att lyssna också på dem som säger ett varningens ord?

Självfallet är det bra med viktig information till hemmen. Men jag har aldrig någonsin fått någon ny information med betygslappen. Den informatio-

nen har jag tack och lov fått långt tidigare vid de formella föräldrasamtalen, men också vid många andra kontakter med skolan. Det är denna information som har varit nyanserad och viktig, inte det som står på betygslappen.

Anf. 32 Statsrådet BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Det finns många sorters betyg, varav många är väldigt bra när det gäller att förtydliga den information som ges vid kvartssamtal. Självfallet är svaret på frågan som ställdes ja. Vi lyssnar på alla synpunkter. Det är bra att även kritik och oro över olika förslag belyses. I mitt svar till Eva Johansson påpekade jag att mitt intryck, efter att jag hade läst artikeln och frågan, är att detta är en signal om hur det ser ut i dag. Den bekräftar nödvändigheten av att finna ett nytt betygssystem och ett annat angreppssätt än vad man tidigare har haft.

Jag vill gärna ha det sagt att om det är någon yrkesgrupp i skolan som jag har mycket stort förtroende för och som vi lyssnar för litet på – framför allt kanske inte i pedagogiska frågor utan i många andra frågor – är det just skol-sköterskorna. Jag har i ett annat svar här i kammaren sagt att för mig är skol-sköterskorna en yrkesgrupp som jag gärna ser att vi värnar om. Vi skall framgent också diskutera hur detta bäst kan ske.

Anf. 33 EVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Om det som statsrådet avslutade med kan vi säkert vara eniga. Jag har precis samma uppfattning. Det är bra att Beatrice Ask är beredd att lyssna på den här typen av synpunkter, men det vore kanske lättare om hon från början intog en något mera ödmjuk, lyssnande attityd i stället för att vara så tvärsäker på att betygen innebär att allt gott kommer att vederfaras skolan, medan det gamla betygssystemet och alla andra synpunkter däremot kommer att radera skolan. Det är inte så lätt att nå fram med sina synpunkter till en minister som redan vet allting.

Det är bra att de här synpunkterna nu har kommit fram, och det vore intressant att få reda på hur detta skall manifesteras i utredningsarbetet och därefter.

Anf. 34 Statsrådet BEATRICE ASK (m):

Fru talman! De synpunkter som kommer till departementet eller till mig i form av brev och telefonsamtal vidareförmedlas till betygsberedningen. Jag läser allting och försöker också i mån av tid – ibland dröjer det för länge – svara på breven och ta till mig de synpunkter som kommer fram. Hur dessa synpunkter tas till vara och vilka argument som väger tyngst får vi se i september när betygsberedningens förslag läggs fram.

När det gäller det här med tvärsäkerhet har jag i likhet med Eva Johansson ställt upp i val på ett partiprogram. Det hade jag inte gjort, om jag inte hade varit övertygad om att det var ett bra partiprogram. Det är klart att man med stor glädje då konstaterar att det i en fråga som just den om betygen över patigränserna finns likartade uppfattningar. De direktiv som Göran Persson lämnade till betygsberedningen om en förändring av betygssystemet överensstämmer i mångt och mycket med de uppfattningar som vi moderater mycket länge har drivit. Det är alldeles riktigt att det finns punkter där vi

skiljer oss åt. Jag vet inte om jag är så tvärsäker, men jag är övertygad om att vi är på rätt väg. Jag hoppas att vi kan utgå ifrån att betygsberedningen, som innehåller parlamentariker från alla partier, kommer att lägga fram ett bra förslag, som vi kan ha som underlag för ett beslut någon gång i höst.

Prot. 1991/92:105

5 maj 1992

Svar på frågor

Anf. 35 EVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Det hoppas jag också, men vi är absolut inte överens om betygsberedningens nya direktiv. Direktiven ändrades ju ganska radikalt. Nu vill man ha betyg i lägre klasser, vilket jag tycker är allvarligt. Det skulle förvåna mig om en sådan grupp som skolsköterskorna tycker att det vore särskilt bra. Man vill t.o.m. ha betyg i ordning och uppförande.

Till sist hoppas jag att Beatrice Ask kommer att uppfylla den här delen av sitt partiprogram lika dåligt som hon har uppfyllt den punkt som talar om mindre klasser.

Anf. 36 Statsrådet BEATRICE ASK (m).

Fru talman! Till min glädje är det inte Eva Johansson som skall göra betygssättningen på hur jag fullgör mitt uppdrag som statsråd, utan det är väljarna. Så får vi väl se hur det går vid nästa val.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Proposition

1991/92:127 till bostadsutskottet

Motionerna

N53–N55 till näringsutskottet

9 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter

Konstitutionsutskottets betänkande 1991/92:KU34

Finansutskottets betänkande 1991/92:FiU26

Lagutskottets betänkanden 1991/92:LU29–LU33

Utbildningsutskottets betänkanden 1991/92:UbU13–UbU17 och UbU21

Näringsutskottets betänkande 1991/92:NU20

Bostadsutskottets betänkanden 1991/92:BoU17, BoU19–BoU21 och BoU26

10 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Trafikutskottets betänkanden
1991/92:TU15 Vägvasende m.m.
1991/92:TU16 Fast förbindelse över Öresund

Arbetsmarknadsutskottets betänkanden
1991/92:AU7 Skadestånd på grund av olovlig stridsåtgärd
1991/92:AU12 Arbetslivsfrågor
1991/92:AU16 Anslag till åtgärder för arbetshandikappade

11 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 30 april

1991/92:190 av *Annika Åhnberg* (v) till statsministern om åtgärder mot koldioxidutsläppen:

Utsläppen av koldioxid visar inga större förändringar i Sverige. Det är tveksamt om det fastställda målet för utsläppen skall kunna uppnås: frysning till år 2000. Det som behövs är *minskningar* av utsläppen med 60–80 %.

Kunskaperna om effekterna av den ökande koldioxidhalten i atmosfären blir alltmer omfattande och precisa. De inger mycket stor oro. Det är troligt att vi inom ett fåtal år kan konstatera att människans massiva förbränning av miljontals års lager av fossila bränslen under drygt ett århundrade leder till klimatpåverkan – med förödande effekter på både naturen och de mänskliga samhällena.

Därför är det viktigt att effektiva åtgärder vidtas för att nedbringa koldioxidutsläppen. Sverige har som ett rikt och tekniskt välutvecklat land ett internationellt ansvar att bidra till lösningar på detta problem. Inte minst inför Rio-konferensen är det viktigt att kunna redovisa både kraftfulla beslut och positiva resultat, som ett bidrag till det internationella miljöarbetet.

Landets största regeringsparti har i partimotioner till riksdagen – med bl.a. Carl Bildt och Bo Lundgren som undertecknare – föreslagit höjda koldioxidskatter och ambitionen att koldioxidutsläppen skall minska med minst 20 % till år 2005 (Mot. 1990/91:Jo105). De andra regeringspartierna har inte avvisat förslagen.

Varför agerar inte regeringen i enlighet med de krav man tidigare i opposition ställt? Var finns hindren?

Förslagen om ändrad energibeskattnings, baserade på den utredning som gjorts av Lennart Hjalmarsson, leder inte till den nödvändiga utsläppsminskningen. Tvärtom – företag som anpassar sig till miljökraven, genomför energieffektivisering m.m. missgynnas. Detta är att göra industrin en björntjänst. Med den växande internationella miljömedvetenheten ökar kraven

på att industrin skall bli energisnål och hushållande. Vi behöver ett modernt, miljöanpassat, kunskapsintensivt och energieffektivt näringsliv, men riskerar nu att konservera föråldrade strukturer. Regeringen har inte redovisat några förslag som leder till ökad stimulans för näringslivet att effektivisera energianvändningen.

Inte heller när det gäller andra samhällssektorer anvisar regeringen några vägar som leder till minskade koldioxidutsläpp. Olika regeringspropositioner har under minst 15 års tid talat väl om sådana åtgärder utan att det haft märkbara effekter i praktiken. Någon utvärdering av de kommunala energiplanernas kvalitet och inriktning har inte gjorts. Några krav på att dessa planer skall leda till minskad energianvändning har inte ställts. Satsningar på energirådgivning och information från statens sida har upphört.

Trafiksektorn är en inhemsk sektor där det finns en relativt stor potential att minska utsläppen, men där utsläppen ändå ökar. I andra delar av världen har kraven från samhället drivit på den tekniska och övriga industriella utvecklingen. Så har t.ex. kraven på att införa hybridfordon i Los Angeles lett till en renässans för elbilen. Men den svenska regeringen tycks inte ha för avsikt att bidra till en sådan utveckling.

Inom bl.a. EG förs en diskussion om höjda avgifter på miljöstörande vägtransporter, om koldioxidskatt, och det pågår diskussioner om att i högre grad gynna de förnyelsebara energislagen. Sverige måste – oavsett associationsform till EG – delta i dessa diskussioner och driva på så att miljökraven skärps. I stället tycks regeringen vilja använda den internationella diskussionen som bromskloss. Passivt väntar man på vad som komma skall, för att sedan anpassa Sverige i enlighet med näringslivets kortsiktiga krav.

Sedan förslaget om sänkta energiskatter lades fram har Sveriges sänkta ambitioner på miljöområdet noterats och kritiserats utomlands. Svek är ett slitet ord i den politiska debatten, men här är det på sin plats.

Jag vill med anledning av ovanstående fråga statsministern:

1. Har regeringen övergett sina ambitioner när det gäller koldioxidutsläppen?
2. Om inte – när har man för avsikt att redovisa hur målen skall nås?
3. Vad ämnar regeringen göra åt trafikens koldioxidutsläpp?
4. Kommer regeringen att skärpa kraven på kommunernas energiplaner?

1991/92:191 av *Eva Zetterberg* (v) till statsrådet Alf Svensson om de politiska fångarna i Chile:

Efter militärkuppen 1973 i Chile har Sverige både officiellt och med starkt folkligt stöd stött kampen mot diktatur och för demokrati i Chile.

När militärdiktaturen föll och demokratiska val ägde rum 1990 var det en stor seger, inte bara för det chilenska folket utan för alla människor som arbetar för ett demokratiskt samhälle.

Trots detta stora framsteg är demokratin i Chile bräcklig, och det finns stora brister. Ett allvarligt exempel är förhållandet att det i Chile i dag finns närmare 60 fångar som med säkerhet kan sägas vara politiska fångar, vilka fängslades och torterades under militärdiktaturen. Några av dem har suttit i fängelse i mer än tio år. Vissa av dem har ännu inte fått sin sak juridiskt prö-

vad. Flera hungerstrejker har ägt rum. I vissa fall kan, enligt dekret 575, de som har dömts få utbyta fängelsestraffet mot utvisning, om något land erbjuder dem visum.

Ett antal fångar har frigivits villkorligt i avvaktan på rättegång. Det är sål-
lan möjligt att förutse om och när dessa rättegångar kommer till stånd. De
har inte rätt att lämna landet och kan inte heller utbyta straffet mot utvis-
ning. I denna grupp finns flera som har sina familjer i Sverige.

För samtliga frigivna fångar gäller, att de har stora inskränkningar i sina
medborgerliga rättigheter, såsom rösträtt i allmänna val och rätt att få an-
ställning inom den offentliga sektorn.

I Chile finns i dag ett statligt projekt, PRAIS, som arbetar med integration
av de f.d. politiska fångarna i den allmänna sjukvården. Stödet från rege-
ringen för social återanpassning är obefintligt och bidrag utifrån till olika fri-
villigorganisationer minskar.

Jag vill med anledning av ovanstående fråga biståndsministern:

1. Vilka ansträngningar gör Sverige för att Chile skall frige de återstående
politiska fångarna?
2. Avser regeringen att genom biståndsinsatser stödja den sociala återan-
passningen av f.d. politiska fångar i Chile?
3. Avser regeringen att genom andra insatser stödja uppbyggandet av poli-
tisk demokrati i Chile?

1991/92:192 av *Annika Ahnberg* (v) till socialministern om utsatta barn i Sve-
rige:

I november 1989 antog FN:s generalförsamling en konvention om barnets
rättigheter. Ett knappt år senare trädde konventionen i kraft. Den hade då
ratificerats av 20 stater varav Sverige var en. Samma år, 1990, hölls också ett
toppmöte i New York. 70 av världens stats- och regeringschefer antog där ett
aktionsprogram rörande barns överlevnad, skydd och utveckling. Staterna
åtog sig att "lämna ett förbättrat stöd åt barn som lever i särskilt svåra förhål-
landen och angripa de bakomliggande orsakerna till sådana situationer".
Man deklarerade också att all kraft, i tider av åtstramning, måste ägnas åt
att upprätthålla verksamheter som har barns skydd, överlevnad och utveck-
ling som mål.

Konventionen delar upp barns rättigheter i två slag: dels absoluta, dels så-
dana som kan variera med ett lands ekonomiska och sociala möjligheter att
tillgodose behoven. Till de absoluta, som måste respekteras oavsett ett lands
utvecklingsnivå, hör medborgerliga och politiska rättigheter; ett barn måste
t.ex. ges rätt att framföra sin mening i angelägenheter som berör barnet. Till
de mer relativa rättigheterna hör hälsovårdens och utbildningens omfatt-
ning.

Barn i Sverige har det gott om vi gör en generell jämförelse med levnads-
villkoren för barn i andra delar av världen. I Sverige skickas inte barnsolda-
ter ut i krig. Barnarbetare förslavas inte, som i många andra länder. Men
också i vårt land finns det utsatta barn. Vi vet att sexuellt våld och annan
misshandel förekommer. Vi vet att flyktigbarn tas i förvar. Vi vet att barn

överges – också i Sverige finns det barn som lever sina liv utan stöd från familj, andra vuxna eller samhället.

Genom Rädda Barnens försorg har en rapport utarbetats, som redovisar att Sverige inte lever upp till barnkonventionen. Det är framför allt villkoren för fyra grupper av utsatta barn som granskats: övergivna barn, flyktingbarn, sexuellt utnyttjade barn och barn i fängelse. I rapporten konstateras att vår lagstiftning är i enlighet med vad konventionen kräver, men det brister i efterlevnaden.

Rapporten pekar på flera problem. För det första finns ingen samlad kunskap om hur många och vilka barn som är utsatta. I vårt annars statistiskt så väl genomlysta samhälle har inte en inventering av barns villkor och levnadsförhållanden gjorts. För det andra så satsas inte tillräckligt med resurser på de barn som lever i särskilt svåra förhållanden. Detta tar sig många uttryck: De vuxna i barnens omgivning underlåter att reagera, även sådana personalgrupper som har anmälningsplikt enligt socialtjänstlagen. När socialtjänsten väl kopplats in, så saknas ändå ofta de aktiva insatserna. Skälen är olika. Brist på personal och resurser kan göra att man inskränker sitt arbete till akutingripanden, t.ex. i situationer där barn måste omhändertas. Det förebyggande arbetet åsidosätts. Personal som har att möta utsatta barn saknar ofta adekvat utbildning och också kunskap om barns rättigheter enligt konventionen.

– De flesta sexuellt utnyttjade barn får enligt rapporten inte nödvändig rehabilitering.

– Många barn som behöver kvalificerat omhändertagande av samhället får det inte därför att platser saknas på behandlingshem.

– Ofta ges inte flyktingbarn möjlighet att yttra sig vid utredningar om asyl.

Dessa alarmerande uppgifter redovisas i rapporten och slutsatsen som dras är att Sverige inte lever upp till det man åtagit sig enligt barnkonventionen. Detta är oerhört allvarligt. Även i lågkonjunktur så är våra förutsättningar att ge barn och ungdomar goda villkor för sina liv oändligt mycket större än många av världens fattiga länders. Om inte ett land som Sverige lever upp till konventionen, vad är den då värd i verkligheten? Är den bara tomma ord på papper?

Inom två år efter det att konventionen trätt i kraft skall varje land redovisa till en särskild internationell kommitté vad man gjort för att uppfylla konventionens krav. Mot bakgrund av den alarmerande rapporten är det angeläget att regeringen med det snaraste redovisar förslag till åtgärder för att förbättra situationen för utsatta barn i Sverige. Ett förslag som framförs i rapporten är att inrätta en barnombudsmannainstitution. Barnombudsmannen skulle ägna särskild uppmärksamhet åt utsatta barn och fästa uppmärksamheten på deras problem, bevaka deras rättigheter. Jag delar uppfattningen att en barnombudsman med tillräcklig resurstilldelning kan vara av stor betydelse för att förbättra barnens villkor i Sverige.

Regeringen bör enligt min mening redovisa sin rapport och sina förslag till ytterligare åtgärder till riksdagen, så att möjlighet ges för en diskussion och bindande beslut.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga socialministern:

Vad avser regeringen göra för att Sverige skall leva upp till sina åtaganden enligt FN:s barnkonvention?

1991/92:193 av *Annika Åhnberg* (v) till miljöministern om miljöpolitiken:

I den regeringsförklaring som regeringen lämnade till riksdagen vid riksmötets inledning uppgavs miljöpolitiken vara en av fyra stora uppgifter som skulle dominera regeringens arbete.

"Regeringen kommer att ange tydliga miljömål, ställa bestämda miljökrav och använda effektiva styrmedel, t.ex. miljöavgifter". Riksdagen väntar fortfarande på dessa bestämda miljökrav och förslag till effektiva styrmedel.

I regeringsdeklarationen sägs vidare:

"Regeringen avser att ta initiativ till en bred diskussion om internationella miljöregler för handeln". Ingenting har hänt.

"En europeisk luftvårdsfond bör etableras." Någon redovisning av hur (eller om) detta arbete fortskrider har inte kommit till riksdagen.

"Sverige skall spela en pådrivande roll i det europeiska miljövårdsarbetet". Beskedet att propositionen angående övergripande miljöpolicy för förpackningar uteblir, med motivering att regeringen vill avvakta EG:s beslut, tyder inte på en ambition att spela en pådrivande roll.

"Målet är att nya fordon skall kunna drivas utan fossilbränslen." Med ett sådant mål krävs det aktiv och engagerad handling. Inget har hänt.

"Energipolitiken är av stor betydelse för möjligheterna till en hållbar ekonomisk tillväxt, men styrs också av starka miljöhänsyn." Denna oklara kompromissformulering har nu ersatts av konkreta förslag som går i motsatt riktning.

I juni hålls i Rio de Janeiro FN:s stora konferens om miljö och utveckling. Regeringen har ännu inte för riksdagen presenterat sina förslag inför konferensen. Det borde ha varit självklart att riksdagen beretts tillfälle till en genomgripande diskussion kring Sveriges delaktighet i den internationella miljöpolitiken. Vilka är regeringens viktigaste förslag till konferensen? Vilka åtaganden ankommer enligt regeringen på Sverige?

Genom kompletteringspropositionen tas inte några avgörande steg på vägen mot ett ekologiskt anpassat samhälle. I stället växer nu en bild fram av ett Sverige som är på väg bort från en relativt framsynt miljöpolitik. Detta har också utsatts för berättigad internationell kritik.

I en tid av ekonomisk lågkonjunktur och hög arbetslöshet, som vi nu lever i, måste också en framsynt miljöpolitik bidra till att skapa sysselsättning och nya ekonomiska strukturer. Hos regeringen finns inte tillstymmelse till nytankande i sådana banor.

Regeringen har på intet sätt hittills levt upp till de höga ambitioner man uttalat på miljöpolitikens område.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga miljöministern:

Om och i så fall när och hur har regeringen för avsikt att genomföra sin regeringsdeklaration vad gäller miljöpolitiken?

1991/92:194 av *Rolf L. Nilson* (v) till kommunikationsministern om infrastrukturinvesteringar i Malmöregionen:

För de tre storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö har Socialdemokraterna, Folkpartiet och Moderaterna träffat överenskomelser som rör investeringar i den del av infrastrukturen som är vägar och kollektivtrafik.

De överenskommelser som har träffats innebär en kraftigt ökad bilism tvärtemot alla miljö- och energikrav. De har marknadsförts som miljövänliga och "rättvisa" satsningar på både kollektivtrafik och bilism. De "rättvisa" satsningarna på bilarnas framkomlighet innebär dock att underlaget för kollektivtrafiken undergrävs och därmed att grupper som saknar bil diskrimineras.

Resultatet av dessa överenskommelser innebär starka negativa effekter på naturmiljön, hundratusentals storstadsbors boendestandard och stadsmiljö. Det kommer på sikt att medföra negativa ekonomiska konsekvenser för både samhället och individen.

Utbyggd kollektivtrafik är ett rättvisekrav eftersom många människor av olika anledningar inte har tillgång till bil. Ungdomar – särskilt i storstäderna – tar inte körkort i lika hög utsträckning som förr eftersom kollektivtrafiken redan i dag utgör ett alternativ. Det är viktigt att se till att denna tendens förstärks.

Den individuella friheten beskärs än mer genom satsningar på nya motorvägar och andra vägprojekt som innebär att man tvingas ha tillgång till bil för att man smidigt skall kunna förflytta sig.

I tätbebyggda regioner är det nödvändigt och möjligt ur både ekonomisk och ekologisk synvinkel att kollektivtrafiken ökar i stället för vägtrafiken.

Från Vänsterpartiets sida menar vi att man måste börja med en kraftig utbyggnad och upprustning av de kollektiva systemen för att därefter komplettera med eventuella nödvändiga vägutbyggnader. Basen i storstadsregionernas kommunikationer skall vara högteknologiska, avancerade spårssystem, helst automatiska. De skall kompletteras med servicebussar eller taxi som drivs med miljövänliga drivmedel, såsom biobränslen. Cykel och gångtrafik skall gynnas med målet att en nästan lika hög andel av städernas persontrafik – 20 till 40 % – skall ske med dessa transportsätt som i holländska och danska städer.

Mellan städerna skall förbindelserna upprätthållas med främst avancerade snabbtåg.

Områdesavgifter på biltrafiken skall oavkortat gå till utbyggnad av kollektivtrafiken. Det gynnar resenärer vare sig de åker kollektivt eller med bil eftersom tillgängligheten ökar både på gatorna och i kollektivtrafiken. Det gynnar också distributörer m.fl., eftersom antalet privatbilar i rörelse på vägarna minskar. Uttaget av bilavgifter bör så småningom ske via elektroniska system. Regeringen vill avvakta och skyller på att teknik ej finns. Det är fel – i bl.a. Oslo finns sådana system som fungerar utmärkt, de fungerar säkert även i Sverige . . .

Miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) som bl.a. skall innehålla olika alternativ måste genomföras för större projekt för att allmänhet och beslutsfattare skall kunna fatta korrekta beslut.

En annan effektiv och samhällsekonomiskt starkt motiverad åtgärd är att införa regionalt differentierade drivmedelsavgifter. Att köra bil en mil i en

storstadskärna är 10–20 gånger dyrare för samhället än att köra en mil i glesbygd. Bl.a. visar ett antal statliga utredningar (Miljöavgiftsutredningen m.fl.) detta mycket klart.

När dessa åtgärder har genomförts kan behovet av nya vägar bedömas. Trafikfarliga sträckor skall byggas bort på befintliga vägar, men inga kapacitetshöjande utbyggnader skall tillåtas i nuvarande allvarliga miljösituation.

Att nu planera för nya motorvägar som ofelbart genererar ökad vägtrafik är inte av miljöskäl försvarbart. Att dessutom göra det i en region där miljöskador orsakade av bl.a. en ohämmad bilism är de värsta i hela landet, är olycksbådande för hela utvecklingen inom vår kommunikationssektor.

På kontinenten konstateras nu – av bl.a. ledande EG-alesmän – att om miljö-, hälso- och effektivitetskrav skall klaras, måste järnväg, sjöfart och andra transporteffektiva och miljövänliga trafikslag utvecklas i stället för ytterligare vägtrafik.

Att det då i Sverige planeras för gigantiska motorvägsringar runt storstäderna, broar och tunnlar för ökad bilism, får väl betecknas som en del av regeringens strategi att gå baklänges in i framtiden – som Naturskyddsföreningen så träffande betecknar regeringens handlande. Nu sprids en bild utomlands av att Sverige överger en relativt framsynt miljöpolitik – vilket tyvärr är sant och mycket olyckligt, speciellt med tanke på den förestående Rio-konferensen.

När det gäller Malmö och Skåne-regionen har intet hänt i verkligheten som resultat av Hulterstöm-förhandlingarna. Berörda länsstyrelser m.fl. har uppvaktat regeringen med krav på att tidigarelägga investeringar för att bl.a. motarbeta arbetslösheten. Projekt finns som omedelbart kan igångsättas. Berörda myndigheter har tagit fram förslag till tidigareläggningar av investeringar på sammanlagt 1 050 milj. kr. Detta är också projekt som är oberoende av hur lösningen av förbindelsen över Öresund löses. Detta är viktigt eftersom miljökonsekvensanalysen av den föreslagna Öresundsbron för vägtrafik förmodligen kommer att visa att endast en tågtunnel kan accepteras. Risken är då stor att investeringsprocesserna försenas.

Reaktioner och besked har från regeringens sida låtit vänta på sig trots det allvarliga arbetsmarknadsläget. Var finns snabbheten i investeringsprocessen som exempelvis Curt Nicolin starkt förespråkar?

I stället tilltar oron att projekten inte kommer i gång förrän runt 1994–1995 när vi ändå kommer att få en uppåtgående konjunktur. Detta kan då bl.a. skapa överhetttningsproblem.

Jag vill med anledning av ovanstående fråga kommunikationsministern:

1. Hur skall Sverige klara de beslutade miljö- och energimålen om ett ekologiskt anpassat samhälle med lägre utsläpp, ökad energieffektivitet etc. om det samtidigt planeras och byggs för en kraftigt utökad vägtrafik?

2. Vilka besked kan kommunikationsministern lämna i dag om statliga medel till infrastrukturinvesteringar i Malmöregionen?

1991/92:195 av *Johan Lönnroth* (v) till kommunikationsministern om kollektivtrafikinvesteringar i Göteborgsregionen:

aldemokraterna, Folkpartiet och Moderaterna träffat överenskommelser som rör investeringar i den del av infrastrukturen som är vägar och kollektivtrafik.

Överenskommelsen för Göteborg innehåller positiva inslag när det gäller investeringar i kollektivtrafik. Men tyvärr fanns det också med en onödig utbyggnad av E 6:an öster om Göteborg.

I tätbebyggda regioner är det nödvändigt och möjligt ur både ekonomisk och ekologisk synvinkel att kollektivtrafiken tar andelar från vägtrafiken. I Göteborg har biltrafiken fått komma först nu i flera decennier. Detta mönster måste brytas. I princip alla nyinvesteringar bör gå till kollektivtrafiken.

Områdesavgifter på biltrafiken skall oavkortat gå till utbyggnad av kollektivtrafiken. Det gynnar resenärer vare sig de åker kollektivt eller med bil, eftersom tillgängligheten ökar både på gatorna och i kollektivtrafiken. Det gynnar också distributörer m.fl., eftersom antalet privatbilar i rörelse på vägarna minskar. Uttaget av bilavgifter bör så småningom ske via elektroniska system. Regeringen vill avvärja och skyller på att teknik ej finns. Det är fel – i bl.a. Oslo finns sådana system som fungerar utmärkt, de fungerar säkert även i Sverige.

En annan effektiv och samhällsekonomiskt starkt motiverad åtgärd är att införa regionalt differentierade drivmedelsavgifter. Att köra bil en mil i en storstadskärna är 10–20 gånger dyrare för samhället än att köra en mil i glesbygd. Bl.a. visar ett antal statliga utredningar (Miljöavgiftsutredningen m.fl.) detta mycket klart.

När dessa åtgärder har genomförts kan behovet av nya vägar bedömas. Trafikfarliga sträckor skall byggas bort på befintliga vägar, men inga kapacitetshöjande utbyggnader skall tillåtas i nuvarande allvarliga miljösituation.

Regeringen aviserar att 5,5 miljarder kronor av tillgångarna skall reserveras för investeringar i de tre storstädernas trafiksystem. Dessa pengar täcker enbart en liten del av de satsningar som regeringen vill få till stånd. Sammantaget rör det sig om 45–50 miljarder kronor under de närmaste åren. Eventuella bilavgifter kommer inte att täcka de ytterligare medel som behövs. De senaste regeringarna har försökt förmå näringslivet att ställa upp med kapital, men med föga framgång.

I Göteborg har det uppstått en alldeles särskilt märklig situation. Från början krävde staten att kommunerna skulle enas om en sträckning av E 6 genom Partille öster om Göteborg för att pengarna enligt Adelson-överenskommelsen skulle betalas ut. Men sedan har både berörda kommuner och vägverket insett att denna dragning av E 6 inte borde komma till stånd. Bara 25 miljoner har betalats ut till den s.k. Lisebergstationen när detta skrivs.

Nu vill statens förhandlare att kommunerna snabbt skall visa på möjligheter att finansiera en ny sträckning av E 6 genom vägavgifter. Men med tanke på konjunkturläget och de stora behov som finns att starta kollektivtrafikdelarna i paketet är det orimligt att staten skulle hålla inne med pengarna i väntan på detta.

Katastrofala olyckor har regelbundet inträffat inom kollektivtrafiken i Göteborg, bl.a. som ett resultat av behovet av att kunna konkurrera med den gynnade biltrafiken. Brist på pengar har bidragit till att kvaliteten och därmed säkerhets-, miljö- och hälsoaspekter alltför länge försummats. Mil-

jö- och hälsoskyddsnämnden betecknar vissa gator i Göteborg som sanitära olägenheter och kräver åtgärder. Detta gör att man t.o.m. måste fråga sig om beslutshavare, vilka länge tillåtit att denna situation sakta men säkert förvärrats, har begått brott.

Mot denna bakgrund vill jag fråga kommunikationsministern:

1. Kan statsrådet beskriva när och hur erforderliga medel skall bli tillgängliga för de investeringar som är nödvändiga i Göteborgsregionens kollektivtrafiksystem för de närmaste åren?
2. Kan statsrådet meddela att statliga medel till kollektivtrafikinvesteringar omedelbart kan betalas ut så att investeringarna nu snabbt kan påbörjas i stor skala?
3. Tänker statsrådet ta några andra initiativ för att hjälpa Göteborgs kommun att undanröja påtalade sanitära olägenheter från biltrafiken?

1991/92:196 av *Eva Zetterberg* (v) till kommunikationsministern om Storstockholms trafikinvesteringar:

För de tre storstadsregionerna Stockholm, Göteborg och Malmö har Socialdemokraterna, Folkpartiet och Moderaterna träffat överenskommelser som rör investeringar i den del av infrastrukturen som är vägar och kollektivtrafik.

De överenskommelser som har träffats innebär en kraftigt ökad bilism tvärtemot alla miljö- och energikrav. De har marknadsförts som miljövänliga och "rättvisa" satsningar på både kollektivtrafik och bilism. De "rättvisa" satsningarna på bilarnas framkomlighet innebär dock att underlaget för kollektivtrafiken undergrävs och därmed att grupper som saknar bil diskrimineras.

Resultatet av dessa överenskommelser innebär starka negativa effekter på naturmiljön, hundratusentals storstadsbors boendestandard och stadsmiljö. Det kommer på sikt att medföra negativa ekonomiska konsekvenser för både samhället och individen.

Utbyggd kollektivtrafik är ett rättvisekrav, eftersom många människor av olika anledningar inte har tillgång till bil. Ungdomar – särskilt i storstäderna – tar inte körkort i lika hög utsträckning som förr, eftersom kollektivtrafiken redan i dag utgör ett alternativ. Det är viktigt att se till att denna tendens förstärks.

I tätbebyggda regioner är det nödvändigt och möjligt ur både ekonomisk och ekologisk synvinkel att kollektivtrafiken i stället för vägtrafiken ökar.

Den samhälleliga kostnaden för biltrafiken i Stockholms län uppgår till ca 8 miljarder kronor per år. Av dessa betalar bilisterna själva – via bensinskatten – ca 3 miljarder kronor. Resterande 5 miljarder kronor betalas ej via skatter, utan är en indirekt subvention av biltrafiken. Dessa 5 miljarder kan jämföras med subventionerna till kollektivtrafiken i Stockholms län som uppgår till ca 3 miljarder kronor. Vänsterpartiet anser det var helt fel att subventionera biltrafik mer än kollektivtrafik.

Regeringen aviserar att 5,5 miljarder kronor av tillgångarna skall reserveras för investeringar i de tre storstädernas trafiksystem. Dessa pengar täcker

enbart en liten del av de satsningar som regeringen vill få till stånd. Sammantaget rör det sig om 45–50 miljarder kronor under de närmaste åren.

Många – bl.a. inom berörda kommuner – är oroliga att oengiheten mellan parterna som ingick i Dennisöverenskommelsen skall hindra kollektivtrafikinvesteringarna som alla partier är överens om.

Eftersom delar av överenskommelsen redan har spruckit – bl.a. blir det ingen västerled – borde förhandlingarna återupptas bl.a. med korrekt beaktande av de allt allvarigare miljö- och energiproblemen.

Stockholm är en stad där det inte ens går att hålla bilarna borta från avspärrade gator. Vilka medel tänker regeringen ta till för att nå målet minskad bilism när man samtidigt tänker bygga ut vägnätet med nya sexfiliga motorvägar?

Jag vill med anledning av ovanstående fråga kommunikationsministern:

1. Kommer kommunikationsministern begära omförhandlingar för Stockholmsregionens infrastrukturinvesteringar?
2. Hur motiverar kommunikationsministern satsningar på vägtrafik som endast kommer vissa grupper av resenärer till godo?
3. Hur kommer olyckstalen att förändras när vi kommer att få en ökad vägtrafik?

1991/92:197 av Rolf L. Nilson (v) till arbetsmarknadsministern om företagshälsovårdens framtid:

Den kompletta företagshälsovårdscentralen med medicinsk, ergonomisk och psykosocial specialistkompetens är en stor tillgång för anställda och företag när det gäller att förebygga ohälsa på arbetsplatsen och att utveckla effektiva och konkurrenskraftiga företag med god arbetsmiljö. Lagstiftning och avtal har medgivit att företagshälsovården organiserats på flexibelt sätt och att beslut fattats nära de berörda.

Verksamheten har inte varit problemfri. Det har t.ex. varit svårt att nå tillfredsställande anslutningsgrad hos riktigt små företag och att i vissa fall erbjuda ”valuta” för pengarna. Det är problem, som är väl kända och där man inom branschen hela tiden utvecklat och anpassat verksamheten. Det största och mest svårforcerade hindret på vägen till en god arbetsmiljö har emellertid varit en föråldrad syn på sambandet mellan arbetsmiljö och lönsamhet hos arbetsgivarna. Förebyggande arbetsmiljöinsatser har t.ex. inte uppskattats efter förtjänst.

En översyn av företagshälsovården kan vara motiverad om denna inriktas på hur behoven i de små företagen bäst skall tillgodoses, men att av besparingsskäl dra in statsbidragen och dessutom argumentera på ett sätt som intill förväxling påminner om Svenska arbetsgivarförbundet (SAF) inger oro. Den svenska modellen av företagshälsovård med en helhetssyn på arbetsmiljön och betoning av förebyggande insatser behöver utvecklas så att den i princip omfattar alla arbetsplatser. Den kan inte ersättas med några vårdavtal.

Med hänvisning till det anförda vill jag fråga:

Vad avser arbetsmarknadsministern göra för att utveckla företagshälsovården?

12 § Anmälan om frågor

Anmäldes att följande frågor framställdes

den 4 maj

1991/92:714 av *Margitta Edgren* (fp) till utbildningsministern om uppehållstillstånd för s.k. Erasmusstudenter:

När Erasmusstudenter antagits till svenskt program skall de också ha ett uppehållstillstånd för att få vistas i Sverige. Detta skall ges enligt ett förenklat förfarande som innebär att när studenterna hos svensk ambassad eller motsvarande visar upp att de antagits får de uppehållstillstånd direkt på platsen. Till skillnad från många andra studenter har dessa finansieringen av studierna klar i och med att de antagits i programmet. Enligt uppgift är det dock så att invandrarverket inte accepterar detta förenklade förfarande. Är det så kommer hela vårt medverkande i EG:s program att vara i fara.

Vilka initiativ ämnar utbildningsministern ta för att det förenklade tillståndsgivandet för uppehållstillstånd genomförs för Erasmusstudenter?

1991/92:715 av *Carl Fredrik Graf* (m) till statsrådet Bo Lundgren om återbetalningen av moms till utländska företagare:

Riksdagen antog under våren 1991 lagen om återbetalning av mervärdesskatt till utländska företagare. Syftet var att erbjuda möjligheter för utländska företagare att få tillbaka svensk moms, på samma sätt som svenska företagare kan få tillbaka utländsk moms.

Det är viktigt att underlätta för berörda att använda sig av den möjlighet att återfå svensk moms, som denna bestämmelse innebär. Lagens § 11 innebär att den som har rätt att återfå moms, måste ha konto i Sverige för att RSV skall kunna utbetala de aktuella beloppen. Det stora flertalet företag som inkommer med ansökningar är i praktiken därigenom hänvisade till ombud. Det vill säga företag som specialiserar sig på denna tjänst, t.ex. handelskammarorganisationer, branschförbund etc. Syftet med möjligheterna till återbetalning är ju att det sökande företaget skall kunna tillgodogöra sig de minskade kostnader det innebär att man får återbetalning på momsen. I de fall ombuden ombesörjer detta avgår en hel del av återbetalningsbeloppet i provisioner till ombuden.

Vad avser statsrådet göra för att komma till rätta med problemet?

1991/92:716 av *Göte Jonsson* (m) till statsrådet Bo Könberg om remisstvängen vid sjukgymnastik:

För att privatpraktiserande sjukgymnaster skall få ut ersättning från försäkringskassan för behandlad patient krävs att patienten remitterats dit av läkare. Inom den offentliga vården är det alltmör vanligt att där anställda sjukgymnaster ger behandling utan sådan remiss. Detta förhållande är diskriminerande för den privata vården.

Legitimerade sjukgymnaster arbetar under strikt ansvar oaktat om deras uppgift är förlagd till offentlig eller privat vård. I regeringsdeklarationen är klart angivet att målsättningen är att ge patienterna en ökad valfrihet genom flera alternativa vårdgivare. Nuvarande ordning motverkar intentionerna i regeringsdeklarationen.

Vilka åtgärder är ministern beredd medverka till för att remisstvånget för privatpraktiserande sjukgymnastverksamhet upphör så snart som möjligt?

1991/92:717 av *Hans Göran Franck* (s) till kulturministern om asylärendenas handläggningstider:

Utlänningsnämnden inrättades vid årsskiftet 1991/92. Det var ett halvt år tidigare än det ursprungliga förslaget. Ärendebalansen för utlänningsnämnden har visat sig vara vida större än gjorda beräkningar. Det uppges att över 10 000 överklagningsärenden nu väntar på att avgöras. Under den första tiden har det tillkommit fler ärenden än vad utlänningsnämnden hunnit avgöra. Risk finns enligt uppgift att ärendebalansen även under den närmaste tiden kommer att öka, trots att temporärt anställda rekryteras.

I anledning av det anförda frågar jag statsrådet Birgit Friggebo följande:

Vilka åtgärder vidtar regeringen för att asylärendena snabbt skall avgöras och för att förebygga nya långa handläggningstider?

1991/92:718 av *Bert Karlsson* (nyd) till kulturministern om invandrarverkets medelsförvaltning:

Den ena hårresande skandalen efter den andra uppdagas på invandrarverket. Misshushållningen med skattebetalarnas resurser har pågått länge och inga tecken på förbättringar kan skönjas. Resonemanget verkar vara att ju mer pengar man spenderar, desto mer human kan man låtsas vara.

Min fråga till kulturministern är:

Vilka åtgärder kommer regeringen att vidta för att få bukt med invandrarverkets slöseri med skattebetalarnas medel?

1991/92:719 av *Lennart Nilsson* (s) till arbetsmarknadsministern om arbetslösheten i Bohuslän:

Arbetslösheten växer nu dramatiskt i hela vårt land. Det gäller också Västsverige.

I Bohuslän väntar nu tusentals människor på att "Marknaden" skall erbjuda jobb. Bland byggnadsarbetarna är en av fem arbetslös. Detta trots att det finns byggobjekt i Bohuslän som kan starta med kort varsel.

Med detta som bakgrund vill jag fråga arbetsmarknadsministern:

I väntan på "Marknaden", vad avser statsrådet att göra för sysselsättningen i Bohuslän?

1991/92:720 av *Ingegerd Sahlström* (s) till arbetsmarknadsministern om arbetslösheten i Halland:

Arbetslösheten växer nu dramatiskt i hela vårt land. Det gäller också Västsverige.

I Halland väntar nu 5 650 personer på "Marknaden". Dessa personer är öppet arbetslösa.

Som exempel kan nämnas byggsektorn där arbetslösheten förvärras för varje dag. I april är 13,5 % av medlemmarna i byggnadsarbetarnas arbetslöshetskassa arbetslösa. Bedömningen är att arbetslösheten kommer att stiga till 20 % innan året är slut.

Svåra problem är det också för de personer som i dag är deltidsarbetslösa. I Halland är antalet deltidsarbetslösa 2 600 och ökningen fortsätter.

Med detta som bakgrund vill jag fråga arbetsmarknadsministern:

Vad avser statsrådet att göra i väntan på "Marknaden"?

1991/92:721 av *Marianne Carlström* (s) till arbetsmarknadsministern om arbetslösheten i Göteborg:

Arbetslösheten växer nu dramatiskt i hela vårt land. Det gäller också Västsverige.

I Göteborg väntar nu 12 201 personer på "Marknaden". De är alltså öppet arbetslösa. T.ex. drabbas Göteborg hårt av regeringens kommunalekonomiska förslag och nedskärningen av det statliga anslaget till kommunerna. Detta kommer att missgynna särskilt kvinnors sysselsättning. Tidigare har regeringens åtgärder drabbat byggandet i kommunen hårt och det förstärks nu av det nya förslaget till bostadsfinansiering.

Ett av de största arbetslöshetsproblemen är att ungdomsarbetslösheten är på väg att nå kontinentala nivåer och att hela ungdomskullar riskerar att få lämna skolan och gå direkt in i arbetslöshet. I Göteborg väntar nästan 600 ungdomar under 20 år och 2 800 mellan 20 och 25 år på att få arbete. Vilken framtid väntar dem, Börje Hörnlund?

De åtgärder som regeringen hittills har föreslagit eller aviserat har alla varit negativa för sysselsättningsläget i Göteborg. Det är symptomatiskt att den enda industribransch som förutses någon positiv utveckling i länsarbetsnämndens februariprognos var läkemedelsindustrin.

Med detta som bakgrund vill jag fråga arbetsmarknadsministern:

I väntan på "Marknaden", vad avser statsrådet att göra?

1991/92:722 av *Jan Fransson* (s) till arbetsmarknadsministern om arbetslösheten i Skaraborg:

Arbetslösheten växer nu dramatiskt i hela vårt land. Det gäller också Västsverige.

I Skaraborg väntar nu 7 000 personer på "Marknaden". De är alltså öppet arbetslösa. Bland t.ex. byggnadsarbetarna är 25 % utan arbete. Det betyder 750 personer. Av länets 17 kommuner hade 13 en högre arbetslöshet än riksgenomsnittet. I t.ex. Mariestads kommun är arbetslösheten nu över 5 %.

Med detta som bakgrund vill jag fråga arbetsmarknadsministern:

I väntan på "Marknaden", vad avser statsrådet att göra?

Prot. 1991/92:105

5 maj 1992

1991/92:723 av *Arne Kjörnsberg* (s) till arbetsmarknadsministern om arbetslösheten i södra Älvsborgsområdet:

Arbetslösheten växer nu dramatiskt i hela vårt land. Det gäller också Västsverige.

I södra Älvsborgs valkrets väntar nu 5 765 personer på "Marknaden". De är alltså öppet arbetslösa.

För att ta några exempel. Bland byggnadsarbetarna är mer än 600 personer utan arbete. På tekoområdet är motsvarande tal 732.

Med dessa siffror som bakgrund vill jag fråga arbetsmarknadsministern:

I väntan på "Marknaden", vad avser statsrådet att göra?

1991/92:724 av *Ingvar Johnsson* (s) till arbetsmarknadsministern om arbetslösheten i norra Älvsborgsområdet:

Arbetslösheten växer nu dramatiskt i hela vårt land. Det gäller också Västsverige.

I Norra Älvsborgs valkrets väntar nu 7 000 personer på "Marknaden". De är alltså öppet arbetslösa.

Flera av valkretsens kommuner har en hög andel sysselsatta inom byggmaterialindustrin. I dessa kommuner drabbas man flerdubbelt av den stora nedgången i byggandet.

Med detta som bakgrund vill jag fråga arbetsmarknadsministern:

I väntan på "Marknaden", vad avser statsrådet att göra?

13 § Kammarén åtskildes kl. 15.49.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

TOM T:SON THYBLAD

/Barbro Karlsson

Innehållsförteckning

Tisdagen den 5 maj

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om svar på interpellationer	1
3 § Svar på fråga 1991/92:685 om lönegarantin	1
Arbetsmarknadsminister Börje Hörnlund (c)	
Sten Svensson (m)	
4 § Svar på fråga 1991/92:700 om lånen efter fullföljd arbetsmarknadsutbildning	3
Arbetsmarknadsminister Börje Hörnlund (c)	
Karin Pilsäter (fp)	
5 § Svar på fråga 1991/92:699 om programmet rörande hästavel m.m.	4
Jordbruksminister Karl Erik Olsson (c)	
Bo Arvidson (m)	
Talmannen (om debattreglerna)	
6 § Svar på fråga 1991/92:703 om klasstorleken i grundskolan	7
Statsrådet Beatrice Ask (m)	
Eva Johansson (s)	
7 § Svar på fråga 1991/92:704 om skolbetygen	12
Statsrådet Beatrice Ask (m)	
Eva Johansson (s)	
8 § Hänvisning av ärenden till utskott	15
9 § Förnyad bordläggning	15
10 § Bordläggning	16
11 § Anmälan om interpellationer	
1991/92:190 av Annika Åhnberg (v) om åtgärder mot koldioxidutsläppen	16
1991/92:191 av Eva Zetterberg (v) om de politiska fångarna i Chile	17
1991/92:192 av Annika Åhnberg (v) om utsatta barn i Sverige	18
1991/92:193 av Annika Åhnberg (v) om miljöpolitiken	20
1991/92:194 av Rolf L. Nilson (v) om infrastrukturinvesteringar i Malmöregionen	20
1991/92:195 av Johan Lönnroth (v) om kollektivtrafikinvesteringar i Göteborgsregionen	22
1991/92:196 av Eva Zetterberg (v) om Storstockholms trafikinvesteringar	24
1991/92:197 av Rolf L. Nilson (v) om företagshälsovårdens framtid	25

12 § Anmälan om frågor

Prot. 1991/92:105
5 maj 1992

1991/92:714 av Margitta Edgren (fp) om uppehållstillstånd för s.k. Erasmusstudenter	26
1991/92:715 av Carl Fredrik Graf (m) om återbetalning av moms till utländska företagare	26
1991/92:716 av Göte Jonsson (m) om remisstvånget vid sjuk- gymnastik	26
1991/92:717 av Hans Göran Franck (s) om asylärendenas hand- läggningstider	27
1991/92:718 av Bert Karlsson (nyd) om invandrarverkets me- delsförvaltning	27
1991/92:719 av Lennart Nilsson (s) om arbetslösheten i Bohus- län	27
1991/92:720 av Ingegerd Sahlström (s) om arbetslösheten i Hal- land	28
1991/92:721 av Marianne Carlström (s) om arbetslösheten i Göteborg	28
1991/92:722 av Jan Fransson (s) om arbetslösheten i Skaraborg	28
1991/92:723 av Arne Kjörnsberg (s) om arbetslösheten i södra Älvsborgsområdet	29
1991/92:724 av Ingvar Johnsson (s) om arbetslösheten i norra Älvsborgsområdet	29

